

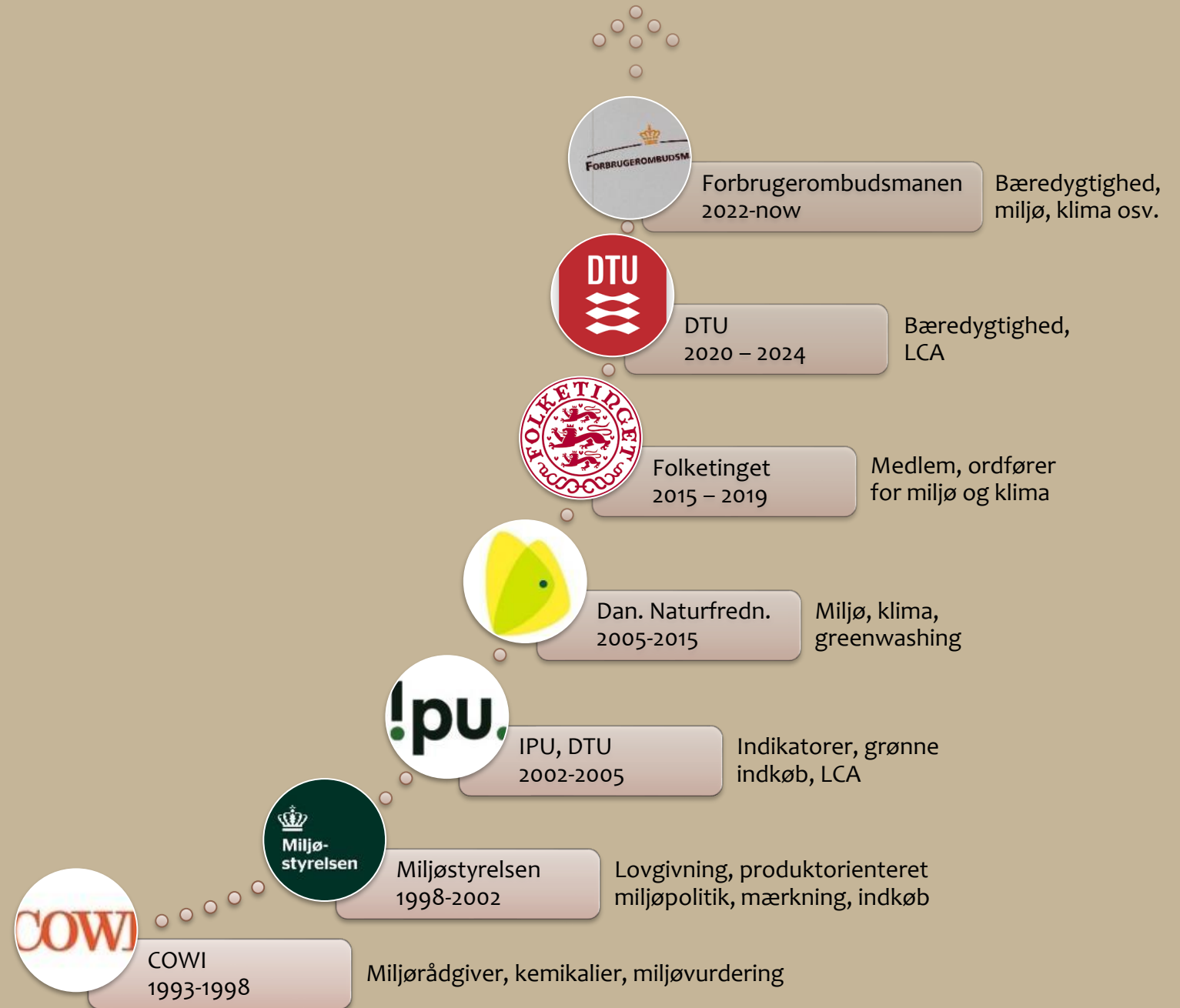
EU's 'Green Claims' Directive – elsket eller hadet?

**Gældende og nye rammer for brug af
miljø- og bæredygtighedsudsagn
i markedsføringen**

Plastindustriens konference om
klimadata og plast
7. november 2024

Christian Poll

CV

Lidt baggrund for Green Claims-direktivet

Nye krav?...

Vi går lige 30 år tilbage

1994 Miljøfrugt

Brug af ordet "**Miljø**" i produktbetegnelse for frugt- og grøntsager, fremavlet ved **integreret produktion**.

Der var ingen dokumentation for, at miljøbelastningen fra denne produktionsform var lavere end for den gængse.

Markedsføringen blev vurderet vildledende.

1996 Miljøkiste

En norsk produceret **kiste af papirfiberblade**, der blev betegnet som "...**miljøkiste**". Den norske virksomhed havde kun visse indikationer af lavere miljøbelastning på nogle parametre men ingen fuld LCA.

Markedsføringen blev vurderet vildledende.

2008

FNs klimatopmøde – COP 15 er lige om hjørnet i København

Offentlige debatter i 2008-10 (COP 15)

- Når hele verden kommer til København i 2009 til klimatopmøde, **hvordan kan jeg så promovere**, hvor klimarigtig jeg er?!?!?
- Hvordan kan jeg bruge **generelle anprisninger** som: grøn, miljøvenlig, naturlig, bæredygtig, ansvarlig?
- Hvad er **betydningen af at miljømærke** sit produkt med Svanen eller Blomsten eller andre mærker?
- Hvad skal man egentlig **sammenligne** sit produkt med, når man anpriser?
- Fra Information, 2008:
“Forbrugerrådet anslår, at ni ud af ti mærker er ren og skær reklame, som producenterne putter på varen for at få det til at se ud som en officiel anprisning af produktet.”

Vejledningen om miljø og etik i markedsføringen 2011

Forbrugerombudsmanden inviterede alle samfundets aktører omkring bordet for at udvikle en vejledning om brug af miljømæssige og etiske påstande i markedsføringen.

<https://www.forbrugerombudsmanden.dk/media/46475/2016-miljømæssige-og-etiske-udsagn.pdf>

Anbefalinger om miljømarkedsføring 2024

Forbrugerombudsmanden har nu **opdateret** ”kvikguiden” og udgivet den reviderede version med en masse nye eksempler.

<https://forbrugerombudsmanden.dk/nyheder/forbrugerombudsmanden/pressemeddelelser/2024/20241024-forbrugerombudsmanden-offentliggoer-anbefalinger-til-virksomheder-om-miljoemarkedsfoering/>

Rammer - Markedsføringsloven

Markedsføringslovens forbud imod vildledning

- Markedsføringen må ikke være vildledende (MFL §§ 5-6), og oplysninger om faktiske forhold skal kunne dokumenteres (MFL § 13)
 - ”§ 5. En erhvervsdrivendes handelspraksis må ikke indeholde urigtige oplysninger eller i kraft af sin fremstillingsform eller på anden måde vildlede **eller kunne forventes at vildlede gennemsnitsforbrugeren**, uanset om oplysningerne er faktisk korrekte”
 - ”§ 6. En erhvervsdrivendes handelspraksis må ikke vildlede ved at udelade eller skjule væsentlige oplysninger eller **præsentere væsentlige oplysninger på en uklar, uforståelig, dobbeltydig eller uhensigtsmæssig måde**”
 - ”§ 13. Den erhvervsdrivende skal kunne **dokumentere rigtigheden** af oplysninger om faktiske forhold.”
- Forbuddene mod vildledning er strafbelagte (MFL § 37, stk. 3)

Generelle krav til markedsføring

- Budskaberne skal være **korrekte, præcise, relevante og afbalancerede**
- Krav, der følger af lovgivningen, må ikke benyttes selvstændigt i markedsføringen
- Budskaber skal revurderes/opdateres

Helhedsindtrykket

- Et markedsføringstiltag vurderes ud fra det **helhedsindtryk**, som det er egnet til at give gennemsnitsforbrugeren.
- Ordlyd, **layout**, **farvevalg**, billeder, lyde mv. kan give indtryk af et miljømæssigt fortrin.

Dokumentationskravet (§13)

”Den erhvervsdrivende skal kunne dokumentere rigtigheden af oplysninger om faktiske forhold.”

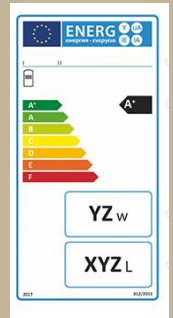
- Skal som *udgangspunkt* kunne underbygges af udtalelser/undersøgelser fra **uafhængige instanser** med **anerkendt faglig kompetence**
 - Hvis en undersøgelse er udført af producenten eller den erhvervsdrivende, som markedsfører produktet, **skal** undersøgelsen være vurderet af **en uafhængig instans**.

Et par faldgruber

Mærknings- og certificeringsordninger

Vejledningens kap. 10

- En fordel for virksomhederne ved at tilslutte sig en ordning er, at denne leverer en væsentlig del af den **dokumentation**, der påhviler virksomheden at levere i forbindelse med markedsføringsudsagn.
- En mærknings- eller certificeringsordning er kendetegnet ved et sæt af **kriterier**, der skal opfyldes, samt en **kontrollfunktion**. Det bør være tydeligt, hvilke kriterier der er tale om, og hvordan **ansvarsfordelingen** i ordningen er.
- Markedsføringsbudskabet skal afspejle certifikatets **emne** og **målniveau**.
 - Fx hvis en ordning alene handler om klima, kan denne ikke bruges til markedsføring af et produkt som ”bæredygtigt” eller ”miljørigtigt”.
 - Fx hvis en ordning indeholder et målniveau svarende til den miljømæssigt bedste tredjedel af markedet, kan denne ikke retfærdiggøre en markedsføring som ”mindst miljøbelastende”.
- Markedsførings**genstanden** skal respekteres.
 - Fx hvis en ordning omhandler krav til produkter, må den ikke benyttes i markedsføringsudsagn om virksomheden – og omvendt.

FSC-Varemærkebrug

5: Kommunikation om FSC-mærkede produkter

Her finder du eksempler på, hvordan du kan beskrive FSC-mærkede produkter. Listen er ikke udtømmende, og andre alternativer kan bruges, så længe de kommunikerer FSC korrekt. Se flere eksempler på FSC Danmarks [hjemmeside](#).

Bemærk, at der er forskel på hvad man kan skrive om produkterne, alt efter om de er mærket med et FSC 100%-, FSC MIX- eller FSC RECYCLED-mærke.

TIP:

Du kan bruge FSC® til at kommunikere budskabet om FSC og FSC's betydning til dine kunder i uddybende korte tekster

- Vælger du FSC®? Så vælger du skove fulde af liv for nuværende og kommende generationer.
- Når du køber FSC®-mærkede produkter, er du med til at sikre gode sociale vilkår og biodiversitet i skove verden rundt.
- Når du vælger FSC®-mærkede produkter, hjælper du med at passe på verdens skove. Vil du vide mere, så besøg www.fsc.dk.

OBS:

Husk at du også skal indsende tekst om FSC og FSC-certificerede produkter til godkendelse hos FSC Danmark, med mindre andet er aftalt.

Om FSC-mærkede produkter (ikke-mærke specifik)

- Dette produkt er FSC-mærket
- FSC®-mærket på dette produkt betyder, at de skovbaserede materialer i produktet er ansvarligt indkøbt.

FSC 100%

- Dette produkt er lavet af FSC®-certificeret [materiale].
- [Materialet] i dette produkt kommer fra ansvarligt drevne FSC®-certificerede skove.

FSC Mix

- Dette produkt er lavet af FSC®-certificeret og andet kontrolleret materiale.
- Dette produkt er lavet af materiale fra ansvarligt drevne FSC®-certificerede skove og andre kontrollerede kilder.
- **Skriv ikke**, at produkter mærket som FSC Mix er lavet af materialer fra ansvarligt drevne skove (fx FSC-certificeret træ) uden også at referere til de andre materialer, der indgår i produkterne.

FSC Recycled

- Det skovbaserede materiale i dette produkt er genbrug.
- FSC®-mærket på dette [produkt] sikrer ansvarlig brug af verdens skovressourcer.
- **Skriv ikke**, at et produkt mærket FSC Recycled er lavet af materialer fra ansvarligt drevne skove

Bemærk:

Mærke-ejerne
ved det godt

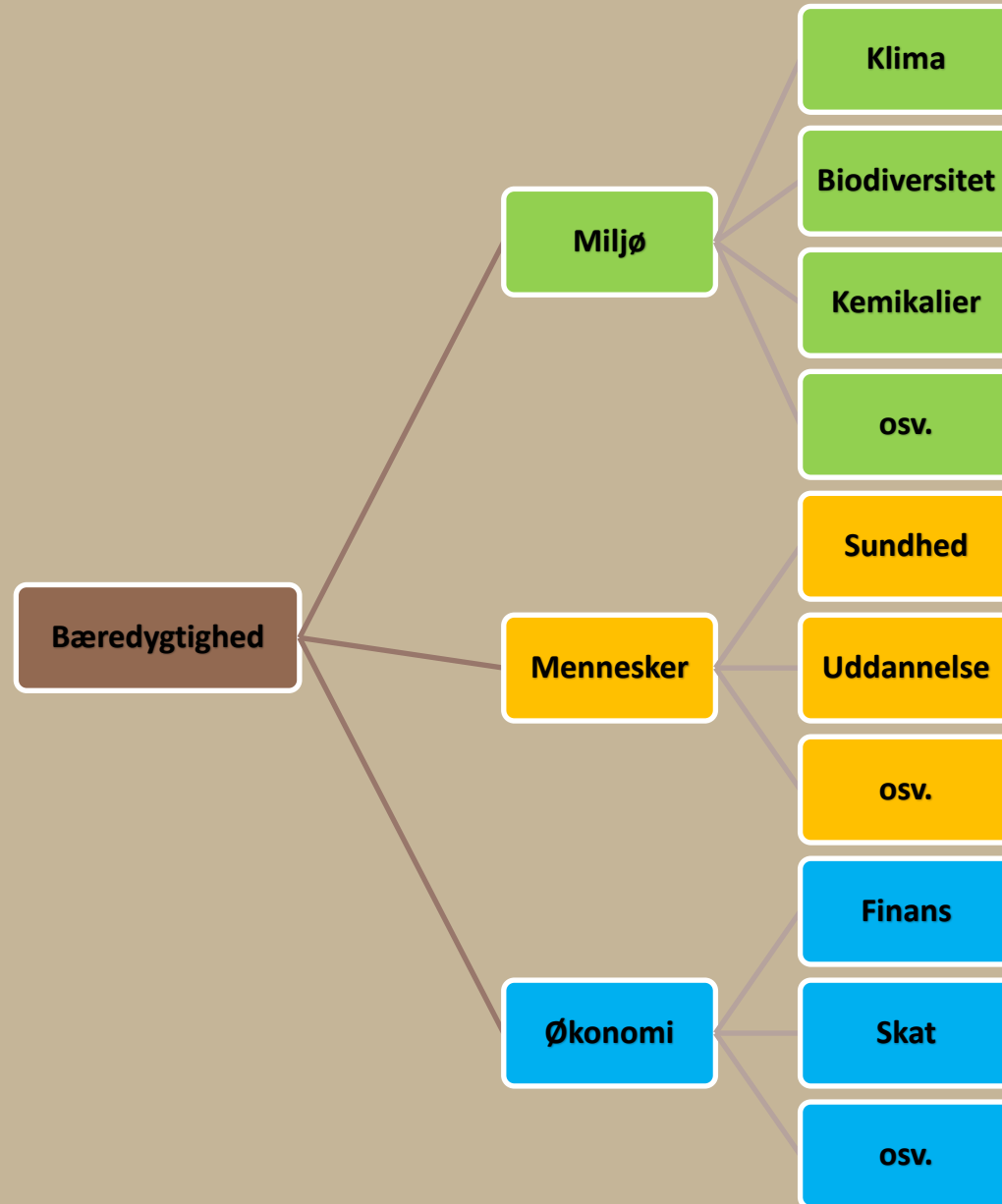
Klimaudsagn baseret på compensation

- **Klimakompensationsordninger** skal beskrives i markedsføringen og kunne verificeres ved en uafhængig tredjeinstans
- Her skal man holde tungen lige i munden i markedsføringen pga. komplekse problematikker i forhold til:
 - **Additionalitet** (gør initiativet en forskel eller ville dette være sket alligevel)
 - **Samtidig** (sker det ca. nu)
 - **Permanens** (er det virkelig et sikkert, permanent kulstoflager)
 - **Lækage** (flytter problemet ikke bare til naboskoven)
- Bemærk: Bliver forbudt i 2026

Hvad er bæredygtighed egentlig?

- Brundtland 1987 – Vores fælles fremtid – om bæredygtig udvikling
 - Nuværende behov – uden at kompromittere fremtidens generationer
- Rio 1992 – Verdenstopmøde om miljø og udvikling
 - Rio-deklarationen om principper, fx alle skal bidrage, folkelig deltagelse, udvikling for alle m.fl.
 - Agenda 21-handlingsplanen ”Tænk globalt – handl lokalt.”
 - De tre ben: People – Planet – Profit = de tre bundlinjer

Det bæredygtige hierarki

FNs Verdensmål

17 mål

169 delmål

VERDENSMÅL 11 BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

11.1	Byg sikre boliger til en overkommelig pris	11.2	Skab billige og bæredygtige transportsystemer
11.3	Gør byerne inkluderende og bæredygtige	11.4	Beskyt verdens kultur- og naturarv
11.5	Reducér naturkatastrofers skadelige konsekvenser	11.6	Reducér byernes miljøbelastning
11.7	Giv alle adgang til grønne offentlige rum	11.8	Styrk sammenhængen mellem land og by med bedre planlægning
11.9	Gør langt flere af verdens byer mere modstandsdygtige mod katastrofer	11.10	Støt de mindst udviklede lande til at bygge bæredygtigt og robust

VERDENSMÅL 12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

12.1	Gennemfør det 10-årige ramme-program for bæredygtige forbrug- og produktionsmønstre	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt
12.3	Halvér det globale madspild per person	12.4	Håndtér kemikalier og affald ansvarligt
12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt
12.7	Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb	12.8	Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt
12.9	Styrk udviklingslandenes kapacitet til bæredygtigt forbrug og produktion	12.10	Skab bedre værktøjer til at overvåge effekterne af bæredygtig turisme
12.11	Fjern markedsforvridende statsstøtte til fossile brændstoffer		

VERDENSMÅL 13 KLIMA- INDSATS

13.1	Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker
13.3	Øhøj viden	13.4	Implementér FN's

VERDENSMÅL 14 LIVET I HAVET

14.1	Reducér havforurening	14.2	Beskyt og genopret havets økosystemer
14.3	Minimér forurening af havene	14.4	Gør fiskeriet bæredygtigt
14.5	Beskyt kyst- og havområder	14.6	Afskaf fiskeristøtte, der medvirker til overfiskeri
14.7	Øg de økonomiske fordele ved bæredygtigt brug af havets ressourcer	14.8	Styrk videnskab, forskning og teknologi til at gøre havene sundere
14.9	Støt små fiskere	14.10	Implementér og håndhæv FN's havretskonvention (UNCLOS)

VERDENSMÅL 15 LIVET PÅ LAND

15.1	Bevær og genopret økosystemer på land og i ferskvand	15.2	Stop skovrydning og genopret ødelagte skove
15.3	Bekæmp ørkendannelse, og genopret udplintet jord	15.4	Beskyt økosystemer i bjergene
15.5	Beskyt biodiversitet og naturlige levesteder	15.6	Giv flere adgang til genetiske ressourcer og deres fordele på en fair måde
15.7	Stop krybskytteri og ulovlig handel med beskyttede arter	15.8	Begræns invasive arter
15.9	Tan hønsen til	15.10	Mobiliser

VERDENSMÅL 8 VEKST OG ANSTÆNDIGT ARBEJDE

8.1	Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	8.2	Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik
8.3	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	8.4	Beskyt arbejdsretigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer
8.5	Støt op om bæredygtig turisme	8.6	Giv alle adgang til banker, forsikring og finansielle tjenesteydelser
8.7	Støt 'Aid for Trade'	8.8	Udarbejd en global strategi for at få unge i arbejde

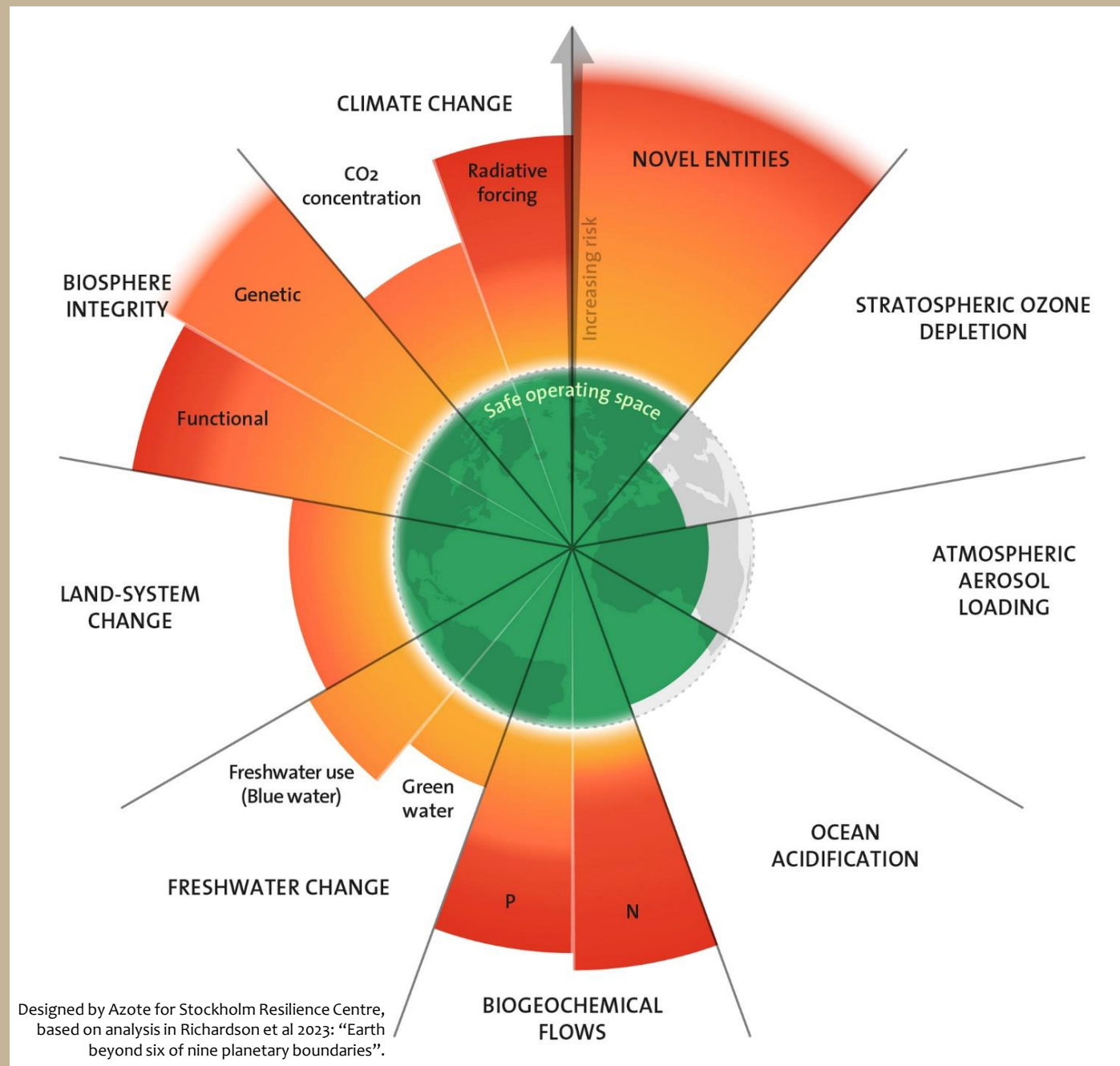
VERDENSMÅL 10 LIGEHED

10.1	ansvarlig migration	10.2	til udviklingslandene (special and differential treatment)
10.3	Bak op om udviklingsbistand og investeringer i de mindst udviklede lande	10.4	Reducér omkostningerne for migranter, når de sender penge hjem

Planetære grænser

- Klodens miljømæssige loft
- Fastsetter det sikre råderum for menneskeheden
- Seks ud af ni grænser er i dag væsentligt overskredet

Status 2017

Ecological Footprint per Person and HDI of Nations with SDG-I Ranking

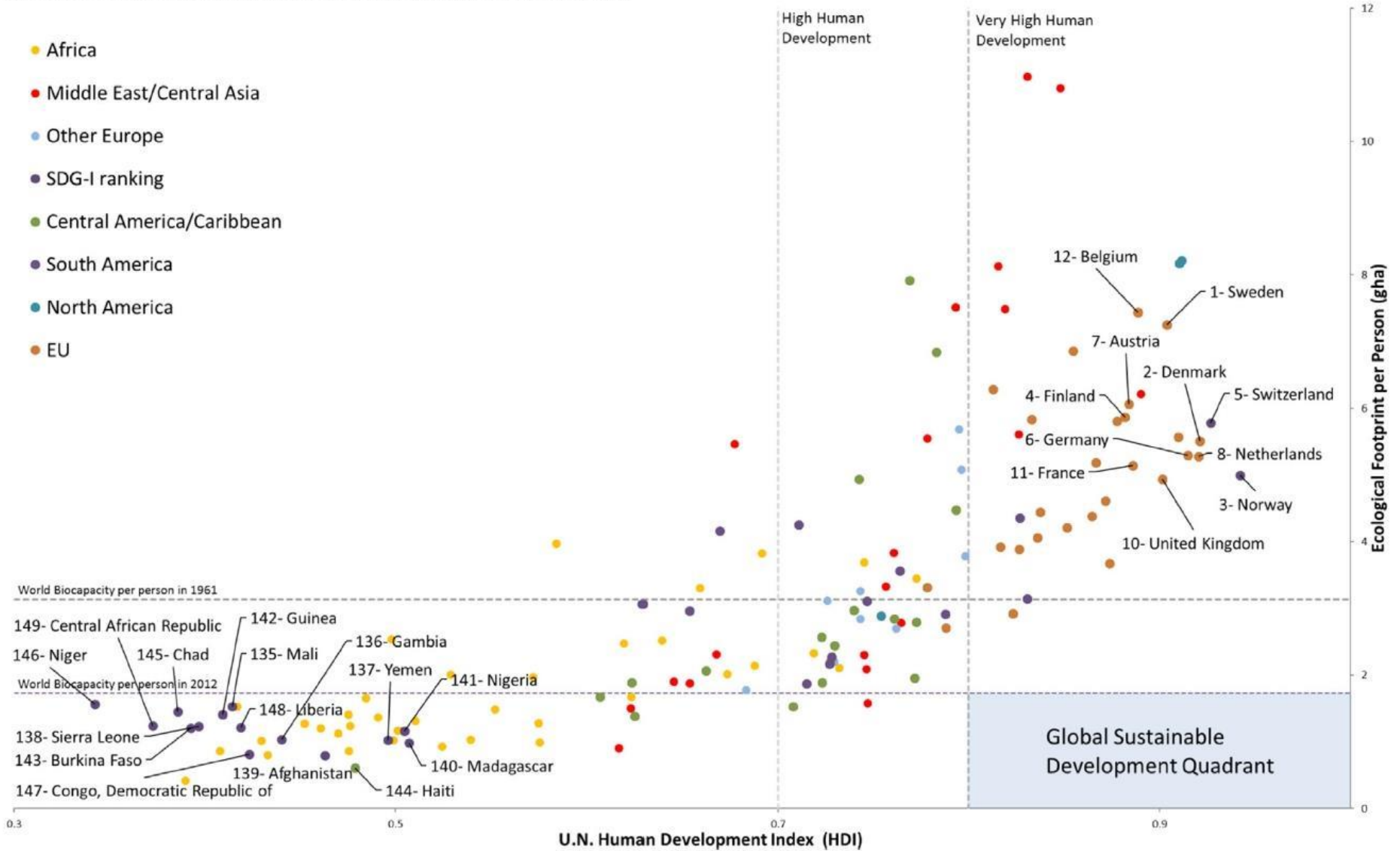

FIGURE 1 | Ecological Footprint per person and HDI by country indicate how close each country is to basic global sustainable development criteria (high human development, within resource requirements that are globally replicable). Each number indicates the country's ranking on the sustainable development goal (SDG) index (only top and bottom 10 are marked here).

Source: Wackernagel, Mathis & Hanscom, Laurel & Lin, David. (2017). Making the Sustainable Development Goals Consistent with Sustainability. Frontiers in Energy Research. 5. 10.3389/fenrg.2017.00018. https://www.researchgate.net/publication/318462118_Making_the_Sustainable_Development_Goals_Consistent_with_Sustainability

Så kan man markedsføre sit produkt som bæredygtigt?

- Dokumentation for denne type udsagn skal **baseres på en LCA**, der viser, at produktet **forholdsmæssigt** ikke forringer de kommende generationers mulighed for at opfylde deres behov
- Dokumentation skal desuden forholde sig til bæredygtighedens **sociale aspekter**.

Eksempler fra Forbrugerombudsmandens sager om bæredygtighed

- Virksomhederne markedsførte deres produkter med udsagn om absolut bæredygtighed, fx
 - ”bæredygtig flaske”,
 - ”bæredygtigt legetøj”,
 - ”bæredygtige styles”,
 - ”bæredygtige designs”
- Virksomhederne kunne ikke fremlægge samlet dokumentation
- Virksomhederne oplyste, at baggrunden for udsagnene var fx:
 - 100 % økologisk bomuld,
 - 50 % genanvendt materiale,
 - fri for BPA
- Vildledende at markedsføre produkterne som bæredygtige

Men hvad så med bæredygtighedsrapporteringen?

- Det er rimeligt – og for flere og flere virksomheder desuden lovpligtigt (især CSRD) – at **kunne publicere oplysninger** om virksomhedens **bæredygtighedsindsats**.
- Fane på websted med fx ”Sådan arbejder vi med bæredygtighed”.
- Men pas på at omtale arbejdet med de **rette proportioner**.
 - Hvis alle i branchen skal rapportere, er det gængs og kan ikke fremhæves.
 - Hvis alle andre laver tiltag som mine, kan de ikke fremhæves.
 - Tre almindelige indsatser, der reducerer med 10%, gør jer ikke bæredygtige.
 - Der ligger meget godt i jeres **ledelsessystem**, men det gør jer ikke bæredygtige at have EMAS eller ISO 14001.

Forslag til markedsføringen

1. Man skal **holde sig til sandheden**, og man skal kunne **dokumentere, hvad man skriver**.
2. Vær så **konkret** og **specifik** som muligt. Konkrete udsagn er betydeligt lettere at dokumentere og giver mere præcis information til forbrugerne.
3. Brug **mærker** og **certificeringer** med præcision.
4. **Helhedsindtrykket** er afgørende

Revideret direktiv om urimelig handelspraksis (UCPD)

Ændringer vil betyde, at det bliver:

- **Forbudt** at bruge **generiske miljøudsagn uden en ”excellent environmental performance”**
- **Forbudt** at bruge **bæredygtighedsmærker**, der ikke er baseret på certificeringsordning eller er etableret af offentlig myndighed
- **Forbudt** at bruge udsagn om CO₂-neutralitet, CO₂-kompensation, CO₂-reduktion mv. om et produkt **baseret på klimakompensation uden for produktets værdikæde**
- **Forbudt** at bruge miljøudsagn om **hele produktet**, når miljøfortrinnet kun vedrører **dele af produktet**

Og der er mere på vej i form af Green Claims-direktivet.

Nyt direktiv om grønne anprisninger (GCD)

Stadig ikke vedtaget, men:

- Gennemgang af miljømærker – forbud mod de fleste
 - Nok krav om enten statslig forankring og/eller ISO type I (14024)
 - Ambitionsniveau endnu ukendt (Svanen opererer med bedste tredjedel)
- Forventer at specifikke udsagn skal dokumenteres på særlige måder
- Måske et akkrediteret system af forhåndsgodkendelser for udsagn
- Dokumentationskrav til donationer til klimaprojekter bliver nok skærpet

Spørgsmål?

Christian Poll

Balancedygtig

Tlf. 71 22 65 11

